

ชื่อเรื่อง ทศนคติและบทบาทของพระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท
จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย สมบุญ สุตดี **ปริญญา** ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ประธานกรรมการ
รศ.โสภกา ดิสองเมือง กรรมการ
ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ กรรมการ

สถาบันสถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2546

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติและบทบาทของพระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทศนคติและบทบาทของพระสงฆ์ และกลุ่ม
ผู้ปฏิบัติธรรม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท
จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับสัมภาษณ์
พระสงฆ์ที่บวชและพำนักในวัดและสำนักสงฆ์ รอบบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล จำนวน
12 แห่ง รวม 36 รูป และผู้ปฏิบัติธรรมของวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 12 แห่ง จำนวน 192
คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า

ด้านทศนคติของพระสงฆ์และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับมาก ในด้านการปลูกและ
บำรุงรักษาต้นไม้ การอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้ และการป้องกันปราบปรามผู้ทำลาย
ทรัพยากรป่าไม้ และมีความเชื่อว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นงานที่ยาก ต้องใช้เวลา ใช้เงิน
ใช้คนจำนวนมาก จึงจะสำเร็จได้ดี ที่สำคัญต้องใช้วิญญาณที่ศรัทธาต่อธรรมชาติ พุทธศาสนา
เกิดมาจากการเรียนรู้ธรรมชาติ ธรรมชาติจึงเสมือนผู้ที่ให้กำเนิดพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจึง
ต้องกตัญญูต่อธรรมชาติ หน่วยงานของรัฐก็ต้องเอาจริงกับการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้
และธรรมชาติด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า กฎหมาย และชาวพุทธก็ต้องคุ้มครองป้องกันให้กับธรรม
ชาติด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า ธรรมะ

ด้านบทบาทของพระสงฆ์และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับปฏิบัติสม่ำเสมอในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยพระสงฆ์มีบทบาทในการชี้นำ ชักชวน ราษฎรให้ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยพระสงฆ์จะมีการเทศนาสั่งสอนการแสดงธรรม การปาฐกถาธรรม และพระสงฆ์ร่วมกับกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมปลูกต้นไม้และบำรุงรักษาในพื้นที่วัดและสำนักสงฆ์ ที่รกร้างว่างเปล่าโดยการร่วมกับราษฎรในชุมชน ร่วมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา หรือวันสำคัญของชาติ หรือวันที่ทางราชการกำหนด

ปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ที่สำคัญคือ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนในด้านการเผยแพร่วิชาการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ ด้านการใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ด้านการปลูกและบำรุงสวนป่าได้แก่ การเพาะชำ การคัดเลือกชนิดพันธุ์จากแม่ไม้ที่ดี วิธีการปลูก และบำรุงดูแลต้นไม้ และจัดหาเครื่องมือดับไฟป่า ให้กับวัดและสำนักสงฆ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

TITLE : The attitudes and roles of the monk and the group of dhamma devotees on forest conservation: A case study of dongmoon national forest, amphur thakhuntho, kalasin province

AUTHOR : Mr. Sombun Suddee **DEGREE:** M.A. (Social Sciences for Development)

ADVISORS : Assistant professor Dr. Kriangsak Praiwan Chairperson
Associate professor Sopa Tisongmuang Committee
Dr. Rangsang Singhalert Committee

RAJABHAT INSTITUTE MAHASARAKHAM 2003

ABSTRACT

Purpose of the Study วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

This research aimed to study the attitudes and roles of the monk and the group of Dhamma devotees on the conservation of forest resources in Dongmoon National Forest situated in Amphur Thakhuntho, Kalasin Province.

Procedure

The sample surveyed consisted of 36 Buddhist monks and 192 Dhamma devotees dwelling in 12 forest monasteries around Dongmoon National Forest. The data were collected using questionnaires inquiring about their attitudes towards and roles on the conservation of the forest resources. The information obtained was analyzed using descriptive and qualitative analysis.

Findings

1. The attitudes of the monks and the devotees towards forest planting, tree maintenance, and prevention and suppression of the forest resource destroyer were found to be high.

2. It was found that the conservation of forest resources was difficult, expensive, and time and labour – consuming. It requires faithful judgment on nature.

3. The monks and the devotees believed that Buddhism originated from the learning of nature, and nature itself is the creator of Buddhism. Buddhists, therefore, must be grateful to nature. The government sector must strictly enforce the laws to protect nature and forest resources, and Buddhists must contribute to the protection of the forest by using Dhamma.

4. The roles of the monks and the devotees on the conservation of the forest resources were found to be regular. The monks played the role in directing and motivating the villager to contribute to the forest resource conservation. The monks preached, and gave lectures, and they also helped the devotees plant and maintain trees both in the monastery areas and deserted land on religious, and national days or on other important occasions.

5. It was found that major difficulties of the monks and the devotees in the forest conservation were the lack of cooperation from both public and private sectors regarding the extension of information on the importance of forest resources including techniques and methods in planting and maintaining forests i.e. cutting and strain selection, and the shortage of equipment and tools extinguish forest fires.